

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

The Study of Presentation Format and Health's Content in Thai Newspapers

ณัฐธิดา สุขเรืองรอง (Nattida Sukreuangrong)¹ ปิยฉัตร ล้อมชวกกร (Piyachat Lomchavakam)²กมลรัฐ อินทรทัศน์ (Kamolrat Intaratat)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาสุขภาพ 2) เนื้อหาที่นำเสนอสุขภาพ 3) ปัจจัยในการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยจำนวน 4 ชื่อฉบับ โดยใช้แบบวิเคราะห์ตารางบันทึกประเภทการนำเสนอและเนื้อหาสุขภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบที่นำเสนอเนื้อหาสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมากที่สุด คือข่าวจำนวน 900 ชิ้น นำเสนอเชิงเทคนิคในภาพรวมวางในหน้าอื่นๆ จำนวน 1,695 ชิ้น เป็นสีจำนวน 1,143 ชิ้น มีภาพประกอบจำนวน 883 ชิ้น และวางในตำแหน่งด้านล่างขวา จำนวน 233 ชิ้น 2) เนื้อหาสุขภาพที่นำเสนอมากที่สุดคือ ประชากรและสิ่งแวดล้อมจำนวน 506 ชิ้น 3) ปัจจัยในการเลือกรูปแบบที่นำเสนอและเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย หนังสือพิมพ์จะหยิบประเด็นปัญหาที่เป็นเรื่องสำคัญ มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ด้านนโยบายหนังสือพิมพ์ มีหลักพิจารณาโดยยึดเกณฑ์ด้านคุณค่าและองค์ประกอบของ ความใหม่สด รวดเร็ว เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้อ่าน ด้านปัจจัยในการนำเสนอเนื้อหา ผู้สื่อข่าวสามารถเลือกนำเสนอข่าวได้ตามความเหมาะสมเน้นเรื่องที่ประชาชนสนใจ มีผลกระทบโดยตรงกับคนในสังคม เน้นความรู้ที่เป็นประโยชน์และประชาชนสามารถนำไปใช้ได้จริง

คำสำคัญ รูปแบบการนำเสนอ เนื้อหาสุขภาพ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

¹ นักศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail nattida@hisro.or.th

² รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail ningpiyachat@yahoo.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail kamolratchim@gmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

Abstract

The purpose of this research was to study 1) the presentation of health content, 2) the content of health presentation, 3) the factors of choice, presentation style and health content in Thai daily newspaper. Is a qualitative research The sample consisted of 4 Thai daily newspapers/affiliated with the use of analytical tables, presentation types and health content. Interview Is a research tool. The research found that 1) the most popular form of health content in Thai daily newspapers was 900 news articles. The technical presentations were 1,695 items in total. Number of 883 items and placed in the bottom right position, 233 items. Population and environment 506 items 3) Factors in choosing the presentation style and content presented in the Thai daily newspaper. Newspapers will pick up issues that matter. Affect the lives of people. Newspaper policy It is based on the criterion of value and composition of fresh new fast is near the reader. Factors in content presentation. Journalists can choose to present the news as appropriate, focusing on the public interest. Has a direct impact on people in society. Focus on useful knowledge and people can actually apply.

Keywords: Presentation format, Health's content, Thai newspapers

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว สุขภาพจึงไม่ใช่เรื่องตามกระแส แต่เป็นเรื่องของความจำเป็น ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพถือเป็นระบบข้อมูลที่มีความสำคัญในการติดตามเฝ้าดูสถานะสุขภาพ ทั้งในส่วนที่เป็นข้อมูลสถานะด้านสุขภาพ ปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ และระบบบริการสุขภาพ

กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทยด้านสื่อสารมวลชน (2557:1:11) ข่าวสาร (News and Information) ในกระบวนการติดต่อสื่อสารนั้น การส่งและรับข้อมูลข่าวสารมีบทบาทและมีความสำคัญมาก ข่าวสารที่ดีต้องถ่ายทอดความจริงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและทันเวลา ใช้สื่อ ที่เหมาะสม (สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือสารสนเทศรูปแบบอื่น) เพื่อถ่ายทอดให้เข้าใจเข้าถึงสะดวกในการส่งการรับ และตีความอย่างถูกต้อง ให้ความหมายของเนื้อหาสาระ และความรู้สึกเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ทักษะในการร้อยเรียงเรื่องราวก็ต้องทำให้สื่อความหมายชัดเจน แม่นยำ อ่านง่าย ไม่ผิดเพี้ยนจากเจตนารมณ์เป้าหมายของการนำเสนอข่าวสาร

สื่อ จึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่ “เสนอ สนอง และสะท้อน” ข้อมูลด้านสุขภาพต่างๆ ที่จำเป็น เพราะสื่อมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมของคนดังนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ถ้าเรามีระบบข้อมูลข่าวสารที่ดีปัญหาในส่วนต่างๆก็ได้รับการปรับปรุง และถ้าข้อมูลข่าวสารเป็นข้อมูลสุขภาพที่ดี ที่ถูกต้องและทันเวลาจะทำให้การกำหนดนโยบายแก้ปัญหสุขภาพนั้นเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

เสถียร เขยประทับ (2552) บทบาทสื่อมวลชนในการเป็นตัวเชื่อมระหว่างภาครัฐและประชาชน ในการพัฒนาตามผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ได้มองว่าสื่อมวลชนเป็นภาคีหุ้นส่วนในการทำงาน แต่มองว่าเป็นเพียงเครื่องมือในการสื่อสารเท่านั้น

ดังนั้นจึงทำให้สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้เกิดความคิดเห็นตรงกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในสังคมที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันช่วยย้าค่านิยม และเป้าหมายร่วมกันของสังคม สื่อสารมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ต่างก่อให้เกิดการไหลเวียนของข่าวสารในหลายทิศทาง ได้แก่ การไหลของข่าวสารภายใน ข่าวสารระหว่างหน่วยงานต่างๆของรัฐบาล การไหลของข่าวสารจากรัฐบาลไปยังประชาชนเพื่อการสนับสนุนจากประชาชน และ ให้ข่าวสารข้อเท็จจริงแก่ประชาชน

Pender (2006) พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆที่บุคคลกระทำโดยมีเป้าหมายสำคัญในการยกระดับความเป็นอยู่ที่ดี และการบรรลุเป้าหมายในการมีสุขภาพที่ดีของบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม ในการควบคุมดูแลสุขภาพให้ได้ความตามเป้าหมาย และปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆจนเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิต

ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนี้สะท้อนให้เห็นชัดว่าสื่อด้านต่างๆได้หันมาให้ความสำคัญกับการให้ความรู้หรือเน้นย้ำเกี่ยวกับความรู้ทางด้านสุขภาพมากขึ้น ซึ่งสามารถสังเกตได้จากปริมาณรายการโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊กที่มีปริมาณมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสะท้อนให้ตระหนักถึงความสำคัญของสื่อมวลชนต่อการดูแลสุขภาพของประชาชนในประเทศ

การใช้สื่อมวลชนเพื่อการสื่อสารประเด็นสุขภาพต่างๆ นั้น มีหลายรูปแบบด้วยกันซึ่งสื่อในแต่ละรูปแบบมีข้อดีในการเผยแพร่ข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีวิทยาการใหม่ๆ ด้าน การสื่อสารที่ทำให้สื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์ รวมทั้งสื่อใหม่ เช่นอินเทอร์เน็ตได้รับการกล่าวถึงในแง่ของสื่อเพื่อการพัฒนาดีกว่าสื่ออื่นๆ แต่สื่อที่มีผลระยะยาวและมีอิทธิพลต่อการรับรู้และความคิดของผู้รับสาร คือ สื่อสิ่งพิมพ์ เพราะการอ่านจะทำให้ผู้อ่านจดจำข้อมูลต่างๆได้ง่ายและ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ยาวนานกว่า สี่ทศวรรษสื่อพิมพ์ยังคงมีอิทธิพลอย่างมากทั้งในส่วนของ การนำเสนอข่าวสาร เหตุการณ์ในปัจจุบัน และเหมาะสมที่จะเป็นสื่อในการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างประโยชน์ ด้านสุขภาพแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่า หนังสือพิมพ์สามารถให้รายละเอียดของเนื้อหามากมายหลายประเภท นำเสนอให้ความรู้เฉพาะด้านได้ดี สามารถพกพาไปอ่านที่ต่างๆ และเก็บเนื้อหาไว้อ่านในภายหลังหรือตลอดไปได้ จึงทำให้สามารถอยู่กับผู้อ่านได้นานทำให้สามารถกระตุ้นผู้อ่านให้เกิดการรับรู้ประโยชน์ได้มากในลักษณะที่ส่งผลแบบค่อยเป็นค่อยไป รวมทั้งยังเป็นสื่อที่ใช้ในการสาธารณสุขในการให้ความรู้และการแสดงความคิดเห็นผ่านข้อเขียน ทั้งบทความและคอลัมน์ต่างมีส่วนช่วยในชี้นำประชาชนให้หันมาสนใจในสุขภาพของตนเอง

ดังนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นพลังสำคัญที่สะท้อนถึงทิศทางการดำเนินชีวิตเนื่องจากสามารถเข้าถึงประชาชนเป็นจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วในขณะเดียวกันก็เป็นส่วนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และให้การศึกษาที่มีศักยภาพในการช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชน

กมลรัฐ อินทรทัศน์ กล่าวว่าการสื่อสารเพื่อสุขภาพมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยงานด้านสุขภาพดังนี้

1. การให้ความรู้สุขภาพ
2. การเสนอแนะพฤติกรรมสุขภาพ ทั้งกาย ใจ สังคม จิตวิทยา (ปัญญา)
3. การสร้างความเข้าใจร่วมกันด้านสุขภาพ
4. การชักจูงใจทั้งในระดับปัจเจก กลุ่ม ชุมชน และนโยบาย
5. การสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร

การวิจัย “ศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” ทำให้ได้ข้อมูลด้านสุขภาพที่มีรายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นตามความจริงจากการสะท้อนของข้อมูลของหนังสือพิมพ์ที่ลงเป็นประจำทุกวัน ซึ่งจะสามารถทำให้ทราบสถานะสุขภาพและข้อมูล ในอีกด้านหนึ่ง และข้อมูลเหล่านั้นจะมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาสุขภาพที่สำคัญต่างๆในสังคม ได้อย่างเหมาะสมและตรงกับปัญหาอย่างแท้จริง เมื่อมุมมองของภาคประชาชน ประชาสังคม และมุมมองผู้จัดทำนโยบายต่างๆได้มองปัญหาที่ตรงจุดและเห็นความสำคัญของข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนซึ่งเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนปัญหาและนำไปสู่การแก้ปัญหาดังกล่าวดังที่ตรงกันทั้งในแง่ของการแก้ปัญหาเชิงรุกของหน่วยงานให้กับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงและนำไปสู่โครงการรณรงค์ต่างๆเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่อโรคและนำไปสู่การพัฒนาสังคมทุกภาคส่วนร่วมทั้งสุขภาพของประชาชนที่ยั่งยืน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงทำการ “ศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” เพื่อหวังว่าผลของการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้เห็นภาพของประเภทรูปแบบที่นำเสนอทั้งประเภทรูปแบบเนื้อหา ประเภทรูปแบบเทคนิค เนื้อหาด้านสุขภาพ และปัจจัยในการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหา ด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ซึ่งผู้อ่านนำไปใช้ประโยชน์ได้ สอดคล้องกับแนวทางของหนังสือพิมพ์ และเป็นฐานข้อมูลส่วนหนึ่งในการพัฒนาความรู้และข้อมูลเหล่านี้มีส่วนช่วยเป็นเสมือนเครื่องมือที่ “เสนอ สนอง และสะท้อน” ข้อมูลด้านสุขภาพต่างๆ ที่จำเป็นในสังคมได้อย่างเหมาะสมต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัย “ศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเป็นแนวทางในการทำการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการนำเสนอของเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย
2. เพื่อศึกษาเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยรายวันภาษาไทย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

นิยามศัพท์

การให้นิยามศัพท์ในการวิจัยเป็นการให้ความหมายของคำศัพท์ เกี่ยวกับวิธีการและแนวความคิดไปใช้ในการวิจัยนี้

1. หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย หมายถึง หนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก หนังสือพิมพ์ข่าวสด

2. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ส่วนที่1 ประเภทรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพ ประกอบด้วย 1) ข่าว 2) คอลัมน์ 3) บทความ 4) บทสัมภาษณ์ 5) โฆษณา ส่วนที่ 2 รูปแบบการนำเสนอเชิงเทคนิคประกอบด้วย 1) ตำแหน่งเนื้อหา 2) ตำแหน่งการจัดวางโครงสร้างเนื้อหา 3) การนำเสนอมีภาพประกอบ 4) การนำเสนอด้วยสี

3. เนื้อหาสุขภาพ หมายถึงข้อมูลด้านสุขภาพที่จำแนกตามประเด็นดังนี้ 1) ข้อมูลสถานะสุขภาพประชาชน ได้แก่ อัตราการเกิด การเจ็บป่วยและการตายตามเพศ อายุ และด้วยสาเหตุต่างๆ สภาวะโภชนาการ ในเด็ก ภาวะทางจิต สภาวะทันตสุขภาพ ฯลฯ ซึ่งข้อมูลประเภทนี้จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาสุขภาพ 2) ข้อมูลกิจกรรมสาธารณสุข เช่น การฝึกอบรมการให้สุขศึกษา การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค การให้บริการรักษาพยาบาล การตรวจวิเคราะห์ต่างๆ เช่น ในอาหารและสิ่งแวดล้อม อนามัยโรงเรียน การวางแผนครอบครัว ข้อมูลเหล่านี้ใช้เพื่อประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระบบชุมชน 3) ข้อมูลด้านทรัพยากรสาธารณสุข เช่น บุคลากรประเภทต่างๆในระบบสาธารณสุขและการกระจายของบริการสาธารณสุขและการแพทย์ต่างๆ ใช้ประโยชน์เพื่อประเมินความครอบคลุมของบริการสาธารณสุขที่ให้แก่ประชาชน และความพอเพียงของทรัพยากรสาธารณสุข 4) ข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพ เช่น การดูแลสุขภาพตนเอง การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น การสูบบุหรี่ การติดสารเสพติดต่างๆ การอมลูกอม ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการดูแลสุขภาพตนเอง 5) ข้อมูลประชากรและสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น ประชากรตามอายุ เพศ และสถานที่ต่างๆ (จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน) อัตราการเพิ่มประชากร การย้ายถิ่น การเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ข้อมูลเหล่านี้ใช้เพื่อเป็นพื้นฐานในการคำนวณอัตราการเกิดโรค รวมทั้งคาดคะเนแนวโน้มของสภาวะการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของอายุหรือการเคลื่อนไหวของประชากร 6) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของบริการสาธารณสุข และความรู้สึกของประชาชนต่อบริการต่างๆ เพื่อใช้ประเมินผลการจัดบริการและประเมินการตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน 7) ข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพทั่วไป ได้แก่ ประโยชน์อาหารและพืชสมุนไพรต่อสุขภาพโทษและอันตรายของสิ่งเสพติด ความรู้เรื่องโรคต่างๆสาเหตุและอาการของโรค ตลอดจนการปรุงอาหารและการเลือก อาหารและผักผลไม้ที่ปลอดภัยในการบริโภค การแนะนำสถานที่ อาหารเพื่อสุขภาพ ความเชื่อด้านสุขภาพ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการรักษา บุคคลกลุ่มต่างๆ กับสุขภาพ เป็นต้น 8) ข้อมูลวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ทั้งที่วิจัยโดยชาวไทยและชาวต่างชาติ 9) ข้อมูลสถานการณ์โรคระบาดต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน 10) ข้อมูลด้านสุขภาพจิตและจิตวิทยา ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพจิตให้ดี ปัญหาทาง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

สุขภาพจิตซึ่งมีผลต่อสุขภาพร่างกาย 11) เรื่องการมีเพศสัมพันธ์และอวัยวะเพศ สิ่งที่น่าอันตรายของ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ คือ เมื่อเป็นแล้ว มักจะไม่เกิดอาการ บางคนจึงติด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แล้วโดยไม่รู้ตัว และเป็นปัญหาในการจัดการทางระบบสาธารณสุข และที่สำคัญ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นี้ สามารถติดต่อไปยังทารกในครรภ์ได้ 12) การเงินการคลังด้านสุขภาพ ข้อมูลการเงินเพื่อสุขภาพโดยใช้ระบบบัญชีสุขภาพแห่งชาติ เป็นข้อมูลแสดงภาพของการใช้จ่ายเงินด้านสุขภาพทั้งการใช้จ่ายโดยองค์กรภาครัฐและเอกชน รวมถึงการใช้จ่ายที่เกิดจากประชาชนโดยตรง

4. ปัจจัยการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย หมายถึง 1) แนวคิดการเลือกรูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหาด้านสุขภาพของหนังสือพิมพ์ การถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักบนพื้นฐานแนวคิดและบทบาทของสื่อสาธารณะ การให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่ถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับการรับรู้และเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเป้าหมายต่างๆสำหรับการนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพของประชาชนด้วยตนเอง 2) นโยบายการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพของหนังสือพิมพ์ ความคิดเห็นสะท้อนนโยบายของหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นสื่อที่แสดงออกถึงความต้องการของชุมชนที่หนังสือพิมพ์สังกัดอยู่ เป็นสื่อกลางที่ถ่ายทอดความเห็นที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เป็นผู้นำทางความคิด ทศนคติ ค่านิยม ของชุมชนและสังคม 3) การเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพของหนังสือพิมพ์ คือ การให้ข่าวและข่าวสารของสื่อมวลชนด้วยการเก็บรวบรวม ประมวลวิเคราะห์ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ภาพ เสียง เหตุการณ์ต่างๆ เพื่อนำไปเผยแพร่เป็นข่าวให้สมาชิกในสังคมได้ ทราบถึงสภาพแวดล้อมของสังคมนั้น ๆ เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นและความสนใจของ บุคคล ช่วยให้เกิดความรู้สึกร่วมกันคงปลอดภัย ส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าทางด้านนวัตกรรม เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตัวเองของสมาชิกในสังคม การให้ข่าวข่าวสาร อาจนับได้ว่ามีประสิทธิผล ในการเสริมสร้างทางปัญญาของสมาชิกในสังคมอีก

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

ผลการวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และสามารถนำงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์รูปแบบและเนื้อหาสุขภาพให้ข้อมูลข่าวสารเป็นข้อมูลสุขภาพที่ดีที่ถูกต้องและทันเวลา จะทำให้การกำหนดนโยบายแก้ปัญหาสุขภาพนั้นเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยผสมผสาน ทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ดังมีรายละเอียดแต่ละประเด็นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วย 2 กลุ่มคือ

หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จากเอกสารทุติยภูมิปัจจุบันของสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2558) มีผู้ประกอบการจำนวน 16 ราย ผลิตหนังสือพิมพ์รายวันจำนวน 25 รายชื่อ เป็นบริษัทจำกัด 10 ราย เป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่มียอดจัดพิมพ์เกิน 200,000 ฉบับ จำนวน 5 ราย เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางที่มียอดจัดพิมพ์ระหว่าง 80,000 - 200,000 ฉบับ จำนวน 5 ราย เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กที่มียอดจัดพิมพ์ต่ำกว่า 80,000 ฉบับ จำนวน 6 ราย และยังพบว่าผู้ประกอบการได้ผลิตหนังสือพิมพ์โดยแบ่งตามประเภทเนื้อหาออกได้เป็น 4 กลุ่ม ซึ่งได้แก่ 1. กลุ่มหนังสือพิมพ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ทั่วไป (ข่าวชาวบ้าน) 2. ข่าวการเมือง 3. ข่าวเศรษฐกิจ เน้นเรื่องเศรษฐกิจ 4. ข่าวกีฬาเน้นเนื้อหาความเคลื่อนไหวในวงการกีฬา ผู้สื่อข่าวสายสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยและผู้สื่อข่าวสายสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ที่ผ่านการคัดเลือกด้วยวิธีวิจัยแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างมีบทบาททำให้ทราบถึงปัจจัยในการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย รายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาการแบ่งตามประเภทเนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวัน โดยเลือกศึกษากลุ่มหนังสือพิมพ์ทั่วไป (ข่าวชาวบ้าน) เป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่มียอดจัดพิมพ์เกิน 200,000 ฉบับ คือ เป็นบริษัทจำกัด จำนวน 2 ราย ประกอบด้วย 1) บริษัท วัชรพลจำกัด เจ้าของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 2) บริษัท สหราชอาณาจักรพิมพ์จำกัด เจ้าของหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และเป็นบริษัท จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 ราย ประกอบด้วย 1) บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เจ้าของหนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก 2) บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) เจ้าของหนังสือพิมพ์ข่าวสด รวม 4 ชื่อฉบับ ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการศึกษายู่ในช่วงระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2558 เป็นระยะเวลา 3 เดือน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 736 ฉบับ จำนวน 1,806 ข่าว

กลุ่มที่ 2 ผู้สื่อข่าวสายสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ได้แก่

1. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	จำนวน 1 คน
2. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์	จำนวน 1 คน
3. หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก	จำนวน 1 คน
4. หนังสือพิมพ์ข่าวสด	จำนวน 1 คน

กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) และใช้เกณฑ์การแบ่งตามประเภทเนื้อหาของหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นแนวทางร่วมในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างได้เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก และหนังสือพิมพ์ข่าวสด ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการทำการวิจัยตามเกณฑ์การคัดเลือกอย่างเป็นระบบ (Systematic Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ ดังนี้

1. ระยะเวลาที่ทำการศึกษา ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2558 เป็นเวลา 3 เดือน
2. เก็บตัวอย่างหนังสือพิมพ์ดังกล่าวระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2558 โดยเก็บข้อมูลทุกวันเป็นเวลา 3 เดือนจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 จำนวนอย่างละ 184 ฉบับ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 736 ฉบับ จำนวน 1,806 ข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก หนังสือพิมพ์ข่าวสด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือ แบบวิเคราะห์ตารางบันทึกประเภทการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพ และการสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบวิเคราะห์รูปแบบประเภทที่นำเสนอ

ตอนที่ 2 แบบวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาสุขภาพ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ตอนที่ 3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์โดยใช้แบบวิเคราะห์ประเภทการนำเสนอ เพื่อทำการวิจัยรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่1 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ประกอบด้วย ข่าว คอลัมน์ บทความ บันทึก โฆษณา

ส่วนที่2 รูปแบบการนำเสนอเชิงเทคนิค ประกอบด้วย ตำแหน่งเนื้อหา ตำแหน่งการจัดวางโครงสร้างเนื้อหา การนำเสนอมีภาพประกอบ การนำเสนอด้วยสี

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์โดยใช้แบบวิเคราะห์เนื้อหา ด้านสุขภาพ เพื่อทำการวิจัยเนื้อหาสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทำการแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่1 ประเภทเนื้อหา ด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วย สถานะสุขภาพ กิจกรรมด้านสุขภาพ ทรัพยากรสาธารณสุข พฤติกรรมด้านสุขภาพ ประชากรสิ่งแวดล้อมคุณภาพบริการสาธารณสุข ความรู้ ด้านสุขภาพทั่วไป ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์โรคระบาดสุขภาพจิต เพศสัมพันธ์ การเงินการคลัง

ส่วนที่2 ประเภทเนื้อหา ย่อยตามประเภทเนื้อหา ด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ส่วนที่ 3 ประเภทของโรคที่ปรากฏในเนื้อหา ด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้สื่อข่าวสายสุขภาพ เพื่อทราบถึงปัจจัย ในการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น (อ้างในโกวิท ประวาลพุกษ์ พ.ศ.2552) มีขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดเอกสารที่จะทำการวิเคราะห์
2. กำหนดหัวข้อในการวิเคราะห์
3. กำหนดรายการของคำ วลี ประโยค ใจความสำคัญที่เป็นบรรทัดฐานหรือเกณฑ์ ในการวิเคราะห์
4. ทดลองใช้เกณฑ์ที่จำทำขึ้น ตรวจสอบความเชื่อมั่นของการใช้ตารางมาตรฐาน
5. ดำเนินการวิเคราะห์ตามเกณฑ์
6. นำผลจากการวิเคราะห์มาดำเนินการใช้สถิติ และเขียนรายงาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) และทำการวิเคราะห์ไปตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น เพื่อให้พร้อมที่จะใช้ในการวิเคราะห์ และให้ผลที่ชัดเจนเป็นไปในแนวทางเดียวกันต่อการนำเสนอผลข้อมูลซึ่งเป็นขั้นตอนต่อไป หลังจากทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว โดยการนำเสนอผลข้อมูลจะทำการนำเสนอเป็นค่าความถี่ สถิติร้อยละ และใช้วิธีการสถิติเชิงพรรณนา จากการวิจัยต่อการตอบปัญหาการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย “ศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” โดยทำการสรุปผลเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ประกอบด้วย ข่าว คอลัมน์ บทความ บันเทิง โฆษณา

สรุปผลการวิจัยในส่วนของรูปแบบที่นำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 4 ชื่อฉบับ รูปแบบที่นำเสนอมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ รูปแบบข่าวจำนวน 900 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 48.39 รองลงมาคือ คอลัมน์ข่าวสังคมและข่าวบริการจำนวน 321 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 17.26 คอลัมน์ประจำจำนวน 279 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 15.00 โฆษณาจำนวน 140 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 7.53 และ บทความทั่วไปจำนวน 127 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 6.83

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยการนำเสนอสาระสำคัญเป็นรูปแบบข่าวสุขภาพเป็นการรายงานเหตุการณ์ปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงและมีผลต่อความเป็นอยู่การใช้ชีวิตของประชาชน ดังที่ ทศชัยนต์ วาหะรักษ์ (2554 : 24) กล่าวไว้ว่า การที่สื่อมวลชนจะเลือกรายงานเหตุการณ์อะไรก็ตามที่เกิดขึ้น มีหลักพิจารณาโดยยึดเกณฑ์ด้านคุณค่าและองค์ประกอบของข่าว ที่เหตุการณ์ของข่าวนั้นส่งผลกระทบกระเทือนต่อคนในสังคม

ส่วนที่ 2 รูปแบบการนำเสนอเชิงเทคนิค ประกอบด้วย ตำแหน่งเนื้อหา ตำแหน่งการจัดวางโครงสร้างเนื้อหา การนำเสนอมีภาพประกอบ การนำเสนอด้วยสี

การจัดวางหน้าเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 4 ชื่อฉบับ รูปแบบการจัดวางที่นำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพโดยดูจากค่าร้อยละของเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย จัดวางเนื้อหาด้านสุขภาพในหน้าอื่นๆมากที่สุด จำนวน 1,695 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 93.85 และรูปแบบที่นำเสนอการจัดวางเนื้อหาด้านสุขภาพในหน้าหนึ่งจำนวน 111 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 6.14

รูปแบบที่นำเสนอการจัดวางตำแหน่งเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 4 ชื่อฉบับ 5 ลำดับแรก คือ ตำแหน่งด้านล่างขวาจำนวน 233 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 12.90 ตำแหน่งด้านล่างจำนวน 238 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 13.18 ตำแหน่งด้านล่างซ้ายจำนวน 227 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 12.57 ตำแหน่งกลางพอดีจำนวน 215 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 11.90 และตำแหน่งด้านซ้ายจำนวน 201 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 11.13

รูปแบบที่นำเสนอภาพประกอบเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 4 ชื่อฉบับรูปแบบที่นำเสนอมีภาพประกอบเนื้อหาด้านสุขภาพการจำนวน 883 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 48.89 และรูปแบบที่นำเสนอไม่มีภาพประกอบเนื้อหาด้านสุขภาพ จำนวน 923 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 51.10

รูปแบบที่นำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพด้วยสีหรือขาวดำในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 4 ชื่อฉบับรูปแบบที่นำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพด้วยสีมีจำนวน 1,143 ชิ้นคิดเป็นร้อยละ 63.42 และรูปแบบที่นำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพด้วยขาวดำจำนวน 659 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 36.57

ทั้งนี้รูปแบบการนำเสนอเชิงเทคนิค เมื่อดูจากค่าร้อยละในการนำเสนอตำแหน่งเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ตำแหน่งเนื้อหาในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับแตกต่างกันไม่มากนัก ซึ่งมีแนวทางตรงตามการทบทวนวรรณกรรมจากการวิจัยในการจัดวางตำแหน่งในการทำข่าวที่เป็นไปตามองค์ประกอบของหนังสือพิมพ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ที่ผู้อ่านจะพบเห็นและอ่านก่อนหน้าอื่น ๆ เนื่องจากผู้ที่อ่านนั้นจะเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ก็เพราะข่าวที่น่าสนใจ ข่าวหน้าหนึ่งจะเป็นข่าวที่เด่นที่สุดถือว่าเป็นจุดขายของหนังสือพิมพ์ จากตำแหน่งในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับของแต่ละวัน ซึ่งสามารถทำให้เป็นการยกระดับของเนื้อหา

ตำแหน่งเนื้อหาที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ใช้แนวคิดการจัดหน้าหนังสือพิมพ์เป็นการสะท้อนถึงการให้ความสำคัญของเนื้อหาที่เสนอในหนังสือพิมพ์โดยปกติ ตำแหน่งสำคัญของหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการวางข่าวสำคัญของวัน ตำแหน่งมุมบนขวามือสำคัญมากพอๆกับมุมบนซ้ายมือ ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเป็นหนังสือพิมพ์เดียวที่มีการจัดวางตำแหน่งเนื้อหาด้านสุขภาพด้านบนที่ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการเคลื่อนไหวของสายตาในการดูสิ่งพิมพ์

จากผลการวิจัยรูปแบบการนำเสนอมีภาพประกอบด้านเนื้อหาสุขภาพหลักการใช้ภาพประกอบเนื้อหาผู้รับสารจะเลือกตอบสนองกับสิ่งที่เห็น ภาพที่คุ้นเคย รวมทั้งปรากฏการณ์ที่สอดคล้องกับสิ่งที่ตนเคยเชื่อถือมา ก่อนสื่อจะใช้วิธีการเสนอข่าว บ่อยๆศิลปะการออกแบบและจัดหน้าสิ่งพิมพ์ ประเภทรูปแบบเทคนิคการนำเสนอมีภาพประกอบ เป็นไปตามวัตถุประสงค์การออกแบบหนังสือพิมพ์ และดังที่ ศิริกุลธนกุล ยงยิ่งศักดิ์ถาวร (2550) ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข่าวและบทความทางการแพทย์ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ปี พ.ศ. 2549 ซึ่งได้ผลภาพประกอบด้านเนื้อหาสุขภาพมักไม่มีภาพประกอบ

ผลการนำเสนอประเภทรูปแบบเทคนิคการนำเสนอมีการนำเสนอด้วยสื่อที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์การออกแบบหนังสือพิมพ์ ใช้ภาพ สีเส้น และวิธีการต่างๆ อย่างละเอียด เหมือนเป็นการแนะนำให้ความรู้แก่ ผู้รับสารให้สีเส้นของข่าวสาร จนน่าสนใจ น่าติดตาม

ตอนที่ 2 เนื้อหาที่น่าสนใจด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ในการวิจัย“ศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” ผู้วิจัยใช้แบบวิเคราะห์ตารางบันทึกเนื้อหาสุขภาพ เพื่อทำการวิจัยเนื้อหาสุขภาพ ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ประเภทเนื้อหาสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ภาพรวมของประเภทเนื้อหาสุขภาพที่น่าสนใจในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 4 ชื่อฉบับ 5 ลำดับแรก คือ ประชากรและสิ่งแวดล้อมจำนวน 506 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 28.02 รองลงมาคือ ความรู้ด้านสุขภาพทั่วไป จำนวน 384 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 21.26 กิจกรรมด้านสุขภาพจำนวน 259 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 14.34 พฤติกรรมด้านสุขภาพจำนวน 135 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 7.48 และทรัพยากรสาธารณสุขจำนวน 177 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 9.80

ส่วนที่ 2 ประเภทเนื้อหาย่อยของเนื้อหาสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ภาพรวมของประเภทเนื้อหาย่อยด้านสุขภาพที่น่าสนใจในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 4 ชื่อฉบับ 5 ลำดับแรก คือ บุคคลกลุ่มต่างด้านสุขภาพ จำนวน 280 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 15.50 สาเหตุอาการ ความรู้ทางการแพทย์จำนวน 228 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 12.62 สังคมวัฒนธรรม จำนวน 101 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 5.59 โครงการสุขภาพ ทั่วประเทศ จำนวน 100 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 5.54 บุคลากรสาธารณสุข จำนวน 67 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 3.71

ส่วนที่ 3 ประเภทของโรคที่ปรากฏในเนื้อหาสุขภาพของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยภาพรวมของประเภทเนื้อหาสุขภาพความถี่ของโรคที่ปรากฏที่น่าสนใจในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

930 ขึ้น คิดเป็นจำนวนร้อยละ 100.00 โดยรายงานผลการวิจัยเรียงตามลำดับความถี่ของโรคที่ปรากฏมากที่สุด 5 ลำดับแรก ดังนี้ โรคเมอร์ส จำนวน 152 ขึ้น คิดเป็นร้อยละ 16.34 โรคไข้เลือดออก จำนวน 136 ขึ้น คิดเป็นร้อยละ 14.62 โรคเมะเร็ง/ มะเร็งปากมดลูก/มะเร็งกระดุก/มะเร็งต่อมไทรอยด์/มะเร็งลำไส้/มะเร็งตับ จำนวน 106 ขึ้น คิดเป็นร้อยละ 11.39 โรคซึ่มเศร่า จำนวน 48 ขึ้น คิดเป็นร้อยละ 5.16 โรคเอดส์ จำนวน 36 ขึ้น คิดเป็นร้อยละ 3.87

รูปแบบในการเขียนเนื้อหาหนังสือพิมพ์ ที่นำเสนอในทุกวันจะเป็นประเด็นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน และในการสื่อสารที่ดีและมีคุณภาพก็ยิ่งมีความจำเป็นมากที่สุดต่อสังคม เพื่อเป็นการแสดงจุดยืนแห่งสถานภาพความเป็นสถาบันสื่อสารมวลชน ที่สำคัญบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาทางออกให้สังคมอย่างหลีกเลี่ยงการใช้ข้อความ/ถ้อยคำที่เป็นเท็จ มีความรุนแรง รวมทั้งที่อาจเข้าข่ายการสร้างความเกลียดชัง หรือขยายความขัดแย้งให้มากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับองค์ประกอบของข่าว และดังที่ ทศชยันต์ วาหารักษ์ (2554 : 24) ได้กล่าวไว้ว่า การที่สื่อมวลชนจะเลือกรายงานเหตุการณ์อะไรก็ตามที่เกิดขึ้น มีหลักพิจารณาโดยยึดเกณฑ์ด้านคุณค่าและองค์ประกอบของ ความใหม่สด รวดเร็ว ความใกล้ชิด เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้อ่าน ความเด่นของบุคคล สถานที่วัตถุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น เหตุการณ์ของข่าวนั้นส่งผลกระทบต่อคนในสังคม เป็นความสนใจของคน เหตุการณ์ที่มีลักษณะแปลกใหม่ เป็นข่าวที่น่าตื่นเต้น และเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่อยากรู้อยากเห็นเป็นต้น โดยหัวใจของการนำเสนอข่าวนั้นอยู่ที่การเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ไม่มีการแสดงความคิดเห็นใดๆโดยสิ้นเชิง นักข่าวต้องมีความเป็นกลาง

ตอนที่ 3 ปัจจัยในการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ในการวิจัย “ศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย” ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวสายสุขภาพ เพื่อทราบถึงปัจจัยในการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

สรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ว่าหนังสือพิมพ์ไม่มีนโยบายกำหนดตายตัวในการกำหนดเนื้อหาแต่เปิดอิสระให้ผู้สื่อข่าวสามารถเลือกนำเสนอข่าวได้ตามความเหมาะสมโดยส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องที่ประชาชนสนใจ มีผลกระทบโดยตรงกับคนในสังคม เน้นความรู้ที่เป็นประโยชน์และประชาชนสามารถนำไปใช้ได้จริง เนื่องจากคนหันมาสนใจสุขภาพมากขึ้นสื่อจึงควรเน้นเรื่องการดูแลสุขภาพ การป้องกันตนเองทำให้ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริงและสามารถดูแลสุขภาพได้ ซึ่งด้านการนำเสนอเน้นการพัฒนาให้มีการนำเสนอที่น่าสนใจ เน้นโรคที่เกิดขึ้นในสังคมทำให้เห็นว่าสุขภาพเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ เน้นเรื่องของการส่งเสริมป้องกันโรค หรือกลุ่มโรคอุบัติใหม่ ซึ่งถ้าอยู่ในช่วงที่มีภาวะโรคระบาดที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชนและสังคม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความตระหนักรู้และเพิ่มความระมัดระวังป้องกันรักษาสุขภาพและหลีกเลี่ยงต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อโรคนอกจากนี้ยังนำเสนอเนื้อหาด้านนโยบายสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และสามารถเข้าถึงสิทธิการรับบริการและควรให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารฯ ได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และทันทั่วถึงที่สอดคล้องกับ ทฤษฎี บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนและทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชน

อภิปรายผล

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยเป็นฐานข้อมูลในการอภิปรายผลโดยทำ การเรียงลำดับเนื้อหาให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยจากการวิเคราะห์เนื้อหาด้านสุขภาพ ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 4 ชื่อฉบับได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก และหนังสือพิมพ์ข่าวสด ออกจำหน่ายระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2558 เป็นระยะเวลา 3 เดือน มีจำนวน 736 ฉบับ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,806 ข่าวกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์รายวัน ที่ออกจำหน่าย ในช่วงเวลาดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาสุขภาพไม่น้อยไปกว่าเนื้อหาอื่นๆ

ตอนที่ 1 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ประกอบด้วย ข่าว คอลัมน์ บทความ บันเทิง โฆษณา

รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาด้านสุขภาพ ที่ได้รับการนำเสนอมากที่สุด คือ ข่าว ซึ่งเป็นการรายงานเหตุการณ์ปัจจุบัน ทันต่อเหตุการณ์ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงและมีผลต่อความเป็นอยู่การใช้ชีวิตของประชาชน ตามแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ และ ทศชัยนต์ วาหารักษ์ (2554 : 24) สอดคล้องกับผลการวิจัยของกองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2555) , ทศชัยนต์ วาหารักษ์ (2554 : 24) ที่กล่าวถึง จะเลือกรายงานเหตุการณ์อะไรก็ตามที่เกิดขึ้น ตามแนวทฤษฎีพื้นฐานสิ่งที่จะเป็น ข่าว มีหลักพิจารณาโดยยึดเกณฑ์ด้านคุณค่าและองค์ประกอบของข่าว ที่เหตุการณ์ของข่าวนั้นส่งผล กระทบกระเทือนต่อคน ในสังคม

ส่วนที่ 2 รูปแบบการนำเสนอเชิงเทคนิค ประกอบด้วย ตำแหน่งเนื้อหา ตำแหน่งการจัดวางโครงสร้างเนื้อหา การ นำเสนอมีภาพประกอบ การนำเสนอด้วยสี

ตำแหน่งเนื้อหา มีแนวทางตรงตามแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ในการจัดวางตำแหน่ง และองค์ประกอบของ หนังสือพิมพ์ ในหน้าหนังสือพิมพ์หน้าหนึ่งๆจะมีจุดรวม (focus) ซึ่งเป็นที่สำคัญที่สุดของหน้า จุดรวมจะใช้เป็นหลักเพื่อสร้าง ความสมดุลของหน้า เป็นปัจจัยสำคัญในการวางข่าวตามลำดับความสำคัญตำแหน่งความสำคัญของข่าวจะขึ้นอยู่กับตำแหน่ง ของหน้าหนังสือพิมพ์ ที่ผู้อ่านจะพบเห็นและอ่านก่อนหน้าอื่น ๆ เนื่องจากผู้อ่านจะเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ก็เพราะข่าวที่ นำเสนอ ข่าวหน้าหนึ่งจะเป็นข่าวที่เด่นที่สุดถือว่าเป็นจุดขายของหนังสือพิมพ์ จากตำแหน่งในหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับของแต่ละวันซึ่งสามารถทำให้เป็นการยกระดับความสำคัญของเนื้อหา

ตำแหน่งการจัดวางโครงสร้างเนื้อหา ที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์สอดคล้องตามแนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ การจัดหน้าหนังสือพิมพ์ สะท้อนถึงการให้ความสำคัญของเนื้อหาที่เสนอในหนังสือพิมพ์โดยปกติ ตำแหน่งของหน้า หนังสือพิมพ์ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการวางข่าวสำคัญของวัน ตำแหน่งมุมบนขวามือสำคัญมากพอๆกับมุมบนซ้ายมือ ตำแหน่งเนื้อหาด้านสุขภาพด้านบนที่สอดคล้องกับทิศทางการเคลื่อนไหวของสายตาในการ ดูสิ่งพิมพ์

การนำเสนอมีภาพประกอบด้านเนื้อหาสุขภาพผู้รับสารจะเลือกตอบสนองกับสิ่งที่เห็น ภาพที่คุ้นเคย รวมทั้ง ปรากฏการณ์ต่างๆ ตามที่เคยเชื่อถือมาก่อน สื่อจะใช้วิธีการเสนอซ้ำๆ บ่อยๆ ภาพประกอบจะช่วยให้ผู้อ่านสนใจ เกิดการ รับรู้และเข้าใจเรื่องราวในเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นบริเวณพักสายตาจากตัวอักษร

การนำเสนอด้วยสี แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์เรื่องการออกแบบสิ่งพิมพ์ตามวัตถุประสงค์ของการออกแบบ หนังสือพิมพ์ ใช้ สี สัน และวิธีการต่างๆในการนำเสนอเป็นการแนะนำให้ความรู้แก่ ผู้รับสารให้สีสันของข่าวสาร จะเกิดความ น่าสนใจ น่าติดตาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ตอนที่ 2 เนื้อหาที่นำเสนอด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ประเภทของเนื้อหาสุขภาพ เป็นการใช้อ้างอิงสุขภาพ เนื้อหาที่นำเสนอด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย สอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารสุขภาพ กล่าวถึง การใช้อ้างอิงสุขภาพเพื่อ “เป็นกลยุทธ์หลักในการบอกกล่าวหรือการแจ้ง (inform) ให้สาธารณชนทราบเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพด้วยการใช้การสื่อสารมวลชน” โดยมุ่งเผยแพร่เนื้อหาข้อมูลด้านสุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ข้อมูลที่ก่อให้เกิดการตระหนักเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับการ ป้องกันโรค (disease prevention) การสร้างเสริมสุขภาพ (health Promotion) นโยบายธุรกิจเกี่ยวกับการบริการด้านสุขภาพ การนำเสนอข้อมูลด้านสุขภาพจะเป็นการช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพของตนเอง และสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพของตนได้

เนื้อหาสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย เนื้อหาเน้นบุคคลกลุ่มต่างๆกับสุขภาพ สังคมวัฒนธรรมความเชื่อ เทคโนโลยี สอดคล้องตามแนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาสุขภาพที่กล่าวถึง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่สะท้อนภาพสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ในสังคมไทยทั้งในเขตเมือง และชนบท อาทิ การนำเสนอภาพรวมของปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง และความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ การนำเสนอปัญหามลพิษในแต่ละด้าน มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียงในสภาวะที่เกิดการประท้วงทางการเมือง ด้านมลพิษทางน้ำในภาวะสถานการณ์น้ำท่วม ด้านกากของเสียอันตราย ด้านแหล่งน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค บริโภคในชนบท ด้านการสุขภาพอาหาร ด้านเหตุรำคาญ และการร้องทุกข์จากปัญหาสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ประเด็นข่าวสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ ที่สะท้อนผ่านทางหนังสือพิมพ์รายวัน และนำเสนอบทบาทภารกิจขององค์กร ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข ที่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข

รวมถึงยังสอดคล้องกับแนวคิดสุขภาพ และงานวิจัยของหนึ่งหทัย ขอมผลกลาง และกิตติ กันภัย (2553) ที่กล่าวถึงกระบวนการสื่อสารที่ใช้ กลยุทธ์ของศาสตร์ด้านการสื่อสารในงานสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปหรือกลุ่มเป้าหมายได้ สนใจตระหนัก เกิดการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมด้านสุขภาพในการป้องกันโรคที่เกิดขึ้นจากการระบอบประเด็นการส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม การสร้างเสริมพฤติกรรมลดสุขภาพ ให้มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจด้วยการพัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชน ในการสร้างความมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาระบบฐานข้อมูลของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสมทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากรตลอดจนการใช้มาตรฐานทางการเงินการคลังเพื่อสุขภาพที่ยั่งยืน

หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยเป็นสื่อที่มีแนวคิดสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารเพื่อสุขภาพ กล่าวคือเป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านสุขภาพผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนทั่วไป ได้รับรู้ สนใจ ตระหนักในเรื่องของสุขภาพ โดยเน้นกระบวนการสื่อสาร ไปสู่การสร้าง การใช้ การขยายออกไปสู่สาธารณะ เพื่อเปลี่ยนการรับรู้ของสังคมต่อไป

ตอนที่ 3 ปัจจัยในการเลือกรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

ปัจจัยในการเลือกรูปแบบในการนำเสนอและเนื้อหาสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ที่นำเสนอในทุกวันจะเป็นประเด็นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน และในการสื่อข่าวที่ดีและมีคุณภาพก็ยิ่งมีความจำเป็นมากที่สุดต่อสังคม เพื่อเป็นการแสดงจุดยืนแห่งสถานภาพความเป็นสถาบันสื่อสารมวลชนที่สำคัญบทบาทภารกิจหนังสือพิมพ์ควรมุ่งหมายเพื่อหาทางออกให้สังคม อย่างหลีกเลี่ยงการใช้ข้อความ/ถ้อยคำที่เป็นเท็จ มีความรุนแรง รวมทั้งที่อาจเข้าข่ายการสร้างความ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

เกลียดชัง หรือขยายความขัดแย้งให้มากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับองค์ประกอบของข่าว และดังที่ ทศขยันต์ วาหารักษ์ (2554 : 24) ได้กล่าวไว้ว่า การที่สื่อมวลชนจะเลือกรายงานเหตุการณ์อะไรก็ตามที่เกิดขึ้น มีหลักพิจารณาโดยยึดเกณฑ์ด้านคุณค่าและองค์ประกอบของ ความใหม่สด รวดเร็ว ความใกล้ชิด เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้อ่าน ความเด่นของบุคคล สถานที่วัตถุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น เหตุการณ์ของข่าวนั้นส่งผลกระทบต่อคนในสังคม เป็นความสนใจของคน เหตุการณ์ที่มีลักษณะแปลกใหม่ เป็นข่าวที่น่าตื่นเต้น และเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่อยากรู้ โดยหัวใจของการนำเสนอข่าวนั้นอยู่ที่การเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเที่ยงตรง ไม่มีการแสดงความคิดเห็นใดๆโดยสิ้นเชิง นักข่าวต้องมีความเป็นกลาง

หนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่มีหน้าที่ให้ข่าวสารควรจะยังประโยชน์แก่ผู้รับสารในหลายๆทาง ทั้งทางตรงคือก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านการคิด ทศนคติ ค่านิยมต่างๆและในทางอ้อมคือ เป็นสื่อที่เผยแพร่ในสิ่งที่ดีงามเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ เพราะหน้าที่อีกประการของการเป็นสื่อคือ การสื่อสารแบบสองทาง (two-way communication) สอดคล้องกับ ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามทัศนะของ Denis McQuail นักสังคมศาสตร์ คำว่าหน้าที่ หมายถึง ผลสะท้อน หรือผลที่บังเกิด ของกิจกรรม การสื่อสารจะสะท้อนให้เห็นลักษณะที่กำลังทำงานในสังคม ผลที่บังเกิดขึ้นและได้บังเกิดผลอันเป็นการสนองตอบความต้องการของสังคม โดยเฉพาะในสังคมสมัยใหม่ เรายังคงต้องการรายงานสภาวะสิ่งแวดล้อมและแจ้งเหตุการณ์ต่างๆที่จะมีผลกระทบต่อสังคม แต่ความรับผิดชอบนี้ตกเป็นของสื่อมวลชนแทนคนและเป็นผลงานของสื่อมวลชน

หนังสือพิมพ์ไม่มีนโยบายกำหนดตายตัวในการกำหนดเนื้อหาแต่เปิดอิสระให้ผู้สื่อข่าวสามารถเลือกนำเสนอข่าวได้ตามความเหมาะสมโดยส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องที่ประชาชนสนใจ มีผลกระทบโดยตรงกับคนในสังคม เน้นความรู้ที่เป็นประโยชน์และประชาชนสามารถนำไปใช้ได้จริง เนื่องจากคนหันมาสนใจสุขภาพมากขึ้นสื่อจึงควรเน้นเรื่องการดูแลสุขภาพ การป้องกันตนเองทำให้ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริงและสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ ซึ่งด้านการนำเสนอเน้นความพัฒนาให้มีการนำเสนอที่น่าสนใจ เน้นโรคที่เกิดขึ้น ในสังคมทำให้เห็นว่าสุขภาพเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ เน้นเรื่องของการส่งเสริมป้องกันโรค หรือกลุ่มโรคอุบัติใหม่ ซึ่งถ้าอยู่ในช่วงที่มีภาวะโรคระบาดที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชนและสังคม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความตระหนักและเพิ่มความระมัดระวัง ป้องกัน รักษาสุขภาพและหลีกเลี่ยงต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อโรคนอกจากนี้ยังนำเสนอเนื้อหาด้านนโยบายสาธารณสุขเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และสามารถเข้าถึงสิทธิการรับบริการคือ และควรให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารฯ ได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และทันทั่วถึงซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน และทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากศึกษารูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาด้านสุขภาพในหนังสือพิมพ์รายวัน” เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และเพื่อการทบทวนวิจัยครั้งต่อไป โดยข้อเสนอแนะต่อไปหนังสือพิมพ์ควรนำเสนอเนื้อหาสุขภาพในรูปแบบของบทความให้มากขึ้นและเพิ่มภาพประกอบบทความเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน แทนที่จะมีแค่เนื้อหาเพียงอย่างเดียวซึ่งอาจทำให้ประชาชนไม่สนใจเรื่องสุขภาพ นอกจากนี้ เนื้อหาควรสั้น กระชับ เข้าใจง่าย และมีประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น

หนังสือพิมพ์ควรเพิ่มรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาในส่วนของการเป็นแหล่งให้มีการสื่อสารกลับได้ เช่นให้ผู้อ่านโทรศัพท์ หรือเขียนจดหมายถามเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพ วิธีการส่งเสริมสุขภาพ การดูแลสุขภาพและวิธีการป้องกันโรค

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

ต่างๆให้มากขึ้นโดยมีนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นๆตอบปัญหาสุขภาพประจำวัน เพื่อเป็นการรับทราบความต้องการในเรื่องข้อมูลด้านสุขภาพของผู้อ่านและเสนอเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพในประเด็นที่ผู้อ่านสนใจ สนองความต้องการของประชาชนให้มากที่สุดตามหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในฐานะสื่อมวลชน

ควรศึกษาการนำเสนอเนื้อหาสุขภาพโดยเปรียบเทียบระหว่างสื่อสิ่งพิมพ์กับสื่อมวลชนประเภทอื่นว่ามีการนำเสนอเนื้อหาแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร ศึกษาการเปิดรับสาร ด้านสุขภาพของกลุ่มผู้รับสารว่ามีความสนใจในการรับสารด้านสุขภาพจากสื่อใด อาทิ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ ใบปลิว หรือสื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

พีระ จิโรธ (2529) ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน นนทบุรี มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

มัลลิกา มัติโก (2530) แนวคิดและพัฒนาการของการดูแลสุขภาพ

พิมพ์วัลย์ ปรีดาสวัสดิ์ , เพ็ญศรี กวีวงศ์ประเสริฐ , อรัญญา บุรณัย (2530) การดูแลสุขภาพตนเอง

ทัศนะทางสังคมวัฒนธรรม ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล

ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ (2531) ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน กรุงเทพมหานคร คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กันทิมา ธนะโสภณ (2534) แนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนในหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสารในเอกสารสอนชุดวิชา การข่าวและบรรณาธิการ พิมพ์ครั้งที่ 3,หน่วยที่ 6 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ยุพา สุภากุล. (2534). การสื่อสารมวลชน.เชียงใหม่:คณะมนุษยศาสตร์.

มัลลิกา มัติโก (2534) คู่มือวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยมหิดล

ยุพดี จิตกุลเจริญ (2536) ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มัลลิกา มัติโก (2542) สังคมวิทยาสุขภาพและความเจ็บป่วย โครงการสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ดรุณี ธีรวัชร (2543) การจัดการธุรกิจหนังสือพิมพ์ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติมา สุรสิทธิ์ (2544) ความรู้ทางการสื่อสาร กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อมวลชน

สุภาวค์ จันทวานิช (2545) วิจัยเชิงคุณภาพ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศุภวรรณ พิพิธสมบัติ 2550 การวิเคราะห์เนื้อหาข่าวประชาสัมพันธ์ ในหนังสือพิมพ์รายวันของไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ

การวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา (2551) กรุงเทพฯ คำสมัย

โอฬาร โอฬารรัตน์ 2552 การวิเคราะห์เนื้อหาด้านภาวะโรคเรื้อรังที่ปรากฏบนหนังสือพิมพ์ ออนไลน์(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท) ศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ

ณัชรรัตน์ ดาวงค์ (2552) การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพของเด็กและเยาวชนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน (การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่.

เสถียร เขยประทับ (2552) มติมหาชนการสื่อสารและการเมือง กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7

The 7th STOU National Research Conference

สุรัชย์ เลาคา (2553) การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่ผลกระทบต่อการแสดงบทบาทผู้นำในบ้านของนักหนังสือพิมพ์”
วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สุภางค์ จันทวานิช. (2553). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
ทัตชยันต์ วาหะรักษ์ (2554) เทคนิคการรายงานข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนของหนังสือพิมพ์แนวประชานิยม (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

พิทยา แสงรุ่ง (2554) การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ภัทรภร ยวนพันธุ์ (2554) การวิเคราะห์ข่าวและบทความทางด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย
ระหว่าง ปี พ.ศ. 2551-2553 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ
ศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ

เมธาวี ขติยะสุนทร (2555) วิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ภาคใต้ที่รายงานในข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน
ประชานิยมของไทย (การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่.

การเขียนข่าว (2555) กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานอธิการบดีประจำปีการศึกษา 2555.

มาลี บุญศิริพันธ์ (2556) วารสารศาสตร์เบื้องต้น : ปรัชญาและแนวคิด บทที่ 4 ลักษณะหนังสือพิมพ์

วิภากร สอนสนาม : บทที่ 6 พยาบาลกับบทบาทของผู้ให้สุศึกษาในการส่งเสริมสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน
(2556)

การพยาบาลชุมชนและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น (หน่วยที่ 8-15) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

Drug breakthrough offers hope to arthritis sufferers: qualitative analysis of medical research in UK
newspapers

Characteristics of Community Newspaper Coverage of Tobacco Control and Its Relationship to the Passage
of Tobacco Ordinances